

Betreft: Evaluatienota van het bereik, gebruik en toegankelijkheid van het VLAHHO en het VLAKIHO

Het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) wil een bijdrage leveren aan het creëren van gelijke kansen voor personen (studenten en personeelsleden) met een functiebeperking in het hoger onderwijs. Haar hoofddoel is het opnemen van een intermediaire rol in 'het realiseren van inclusief hoger onderwijs'. Dit wil ze bereiken door dienstverlening, netwerking en onderzoek. Onder dienstverlening naar de onderwijsinstellingen toe, valt o.a. de ontwikkeling van instrumenten die hogescholen en universiteiten kunnen ondersteunen in het werken met studenten met een functiebeperking. Daarnaast willen we ook bekijken of de reeds ontwikkelde instrumenten door de onderwijsinstellingen gekend zijn, hoe ze worden gebruikt, en welke de ervaringen zijn hierbij.

Zo werden door het Vlaams Expertisecentrum Handicap en Hoger Onderwijs (VEHHO), de voorganger van het SIHO, al enkele zaken ontwikkeld. Twee van deze instrumenten zijn het Vlaams Kader voor Inclusief Hoger Onderwijs (VLAKIHO) en het Vlaams Analyse kader voor Handicapsituaties in Hoger Onderwijs (VLAHHO). We duiden beide kaders eerst kort. Vervolgens geven we de reacties weer van verschillende onderwijsinstellingen. Hiernaar werd gepeild in de informatieronde die werd uitgevoerd dit werkjaar (2008-2009), en waaraan 12 instellingen hoger onderwijs participeerden.

Het Vlaams Kader voor Inclusief Hoger Onderwijs (VLAKIHO)

Het VLAKIHO is een kader dat wenst bij te dragen tot de realisatie van inclusief hoger onderwijs. Het is opgebouwd uit drie clusters:

1. beleid ten aanzien van studeren met functiebeperkingen ;
2. dienstverlening ;
3. onderwijsgebeuren.

Deze clusters staan enerzijds los van elkaar. Anderzijds staan ze idealiter in samenhang met elkaar. De aspecten horend bij de cluster, ziet u hieronder:

Beleid ten aanzien van studeren met functiebeperkingen	De organisatie van de dienstverlening	Het onderwijsgebeuren
1. Beleidstekst en actieplan	1. De positionering van de dienstverlening	1. De opbouw van het Curriculum
2. Betrokkenheid bij het beleid	2. De werkwijze bij inschrijvingen	2. Het aanbod en de ontwikkeling van leermaterialen
3. Het voorzien in een Steunpunt	3. Zorgvuldigheid en vertrouwen	3. Het creëren van een leeromgeving
4. Monitoring van het gevoerde beleid	4. Het voorzien van hulpmiddelen	4. De didactische werkvormen
5. Het voeren van een gericht personeelsbeleid	5. De organisatie van Vrijwillige assistentie	5. Specifieke curriculumonderdelen
6. De afstemming met de studentenvoorzieningen	6. De organisatie van betaalde assistentie	6. Evaluatie
7. Het informatiebeheer	7. Wonen en omkadering	
8. Interne communicatie	8. De stap naar tewerkstelling	
9. Externe communicatie		
10. De procedures volgens het onderwijs- en examenreglement		
11. Fysieke toegankelijkheid		

12. Digitale toegankelijkheid		
13. Sensibiliserende Activiteiten		

Uit de bevraging van de aanspreekpunten in verschillende universiteiten en hogescholen bleek dat het VLAKIHO door de meeste instellingen niet gekend is.

‘Nee dat weet ik niet. Ik heb daar eigenlijk nog nooit van gehoord.’

Het Vlaams Analyse kader Handicapsituaties in Hoger Onderwijs (VLAHHO)

Het VLAHHO wil een analysekader bieden om handicapsituaties voor studenten met een functiebeperking in het hoger onderwijs in kaart te brengen en geeft een overzicht van mogelijke inzetbare facilitatoren. Aan het kader is ook een zoekrobot verbonden voor zorgcoördinatoren, studenten met een functiebeperking en andere actoren betrokken bij de uitbouw van een gelijkheidsbeleid. De ingangen van deze zoekrobot zijn verschillende doelgroepen en aandoeningen. Voor elke ingang wordt de informatie in volgende velden geordend:

- een omschrijving van de aandoening / doelgroep ;
- een analyse van een aandoening / doelgroep met betrekking tot de relevante functiebeperkingen die zich kunnen voordoen bij taken en activiteiten in het hoger onderwijs ;
- een overzicht van mogelijk voorkomende handicapsituaties ;
- een overzicht van in te zetten facilitatoren.

Het VLAHHO is bij sommige hogescholen en universiteiten bekend, bij andere niet. Als voordeel van het VLAHHO wordt vooral aangehaald dat dit als algemene leidraad zeer bruikbaar is en interessant als algemeen uitgangspunt. Het werkt ondersteunend naar mensen met minder ervaring.

'Met het VLAHHO werken we ook. Die vinden wij wel nog vrij algemeen. Je vindt er nuttige info, maar niet echt diepe info.'

Sommige onderwijsinstellingen zijn wel vertrouwd met het instrument, maar kiezen er toch voor om het niet te gebruiken. Als nadeel wordt vooral de niet flexibele / niet dynamische aanpak vernoemd. Het VLAHHO houdt geen rekening met de werking van de instelling en is niet toepasbaar in specifieke situaties.

'We kennen dat wel, maar we gebruiken dat niet. Omdat het geen rekening houdt met de werking van je instelling. Ik kan wel diagnoses invullen. Maar in de praktijk komt het wel op hetzelfde neer: het individuele maatwerk van die student in die richting. Het VLAHHO is heel interessant als algemeen voorbeeld maar niet voor specifieke toepassingen en is niet dynamisch genoeg. Voor mensen met weinig ervaring kan dit wel interessant zijn.'

Conclusie

Zoals blijkt uit deze bevraging is het Vlaams Analyse kader voor Inclusief Hoger Onderwijs niet gekend bij de meeste instellingen Hoger Onderwijs. Het Vlaams Analyse kader Handicapsituaties in het Hoger Onderwijs geniet meer bekendheid, zij het niet bij alle onderwijsinstellingen. De hogescholen en universiteiten die het kennen, stippen zowel voor- als nadelen aan.

Gezien de nadelen en de beperkinggerichte insteek van het VLAHHO, maar tevens de vraag vanuit de onderwijsinstellingen voor een dergelijke zoekrobot, kiest het SIHO ervoor om het VLAHHO en de bijhorende zoekfunctie te herwerken.

We doen dit op basis van een themaverkenning 'Succesvol studeren met ondersteuning'. Aan deze verkenning zal de volgende drie jaar gewerkt worden. Het VLAHHO vormt, samen met een grondige studie van het bestaande materiaal, het

uitgangspunt voor de themaverkenning en het onderzoek. Binnen het bestaande materiaal worden o.a. verschillende indicatorensets geraadpleegd. Dit materiaal behelst bovendien de verschillende elementen uit de clusters van het VLAKIHO.

Doorheen het hele onderzoek worden drie perspectieven betrokken: studenten, ondersteuners vanuit de instellingen en zelfverenigingen (zelfhulpgroepen en gebruikersorganisaties). De informatie verkregen uit het onderzoek zal op haar beurt de basis vormen voor de update van het VLAHHO.